

Evropské peníze pomáhají českým památkám

Integrovaný operační program přinesl na památky už 7 miliard korun

SPOLEČNÁ TISKOVÁ ZPRÁVA MK ČR A NPÚ

Praha, 22. září 2014

Na českých památkách se pomalu dokončují rozsáhlé stavební a restaurátorské práce hrazené z evropských peněz, které umožnil Integrovaný operační program (IOP) 5.1 „Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví“. V rámci tohoto programu bylo k dispozici 5, 7 mld. Kč ze Strukturálních fondů, což s prostředky státního rozpočtu činilo celkem 6, 7 mld. Kč.

Na šest projektů v celkové hodnotě 1,8 mld. Kč dohlíží Ministerstvo kultury. Pět z těchto projektů realizuje Národní památkový ústav a jeden Národní technické muzeum.

Zástupcem projektů, které přešly přímo pod Ministerstvo pro místní rozvoj je například klášter Teplá.

Mezi šest zmíněných projektů patří **Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži** (s rozpočtem 336 mil. Kč), **Kuks – Granátové jablko** (s rozpočtem 453 mil. Kč), **Schola naturalis** ve Veltrusech (s rozpočtem 238 mil. Kč), **Národní centrum divadla a tance** ve Valticích (s rozpočtem 134 mil. Kč), **Centrum obnovy památek architektury 20. století** (s rozpočtem 191 mil. Kč) a **Centrum stavitelského dědictví v Plasích** (s rozpočtem 393 mil. Kč).

Jako první z těchto šesti projektů bylo dokončeno a za přítomnosti ministra kultury Daniela Hermana před dvěma týdny otevřeno Národní centrum zahradní tvorby v Kroměříži s obnovenými cennými zahradami. „*Právem byla Květná zahrada, jako i celý areál Arcibiskupského zámku, díky své jedinečnosti zapsána v roce 1998 na Seznam světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO*“, uvedl v Kroměříži ministr.

Pochvalně se vyjádřil i k vývoji ostatních projektů, z nichž některé osobně v nedávné době navštívil: „*Tento projekt má podtitul ‚Vracíme památky do života‘, nejedná se tedy pouze o stavební rekonstrukce ale o jejich oživení a navrácení do života společnosti, ať už v podobě výstav, divadelních představení apod. Chceme tímto nejen vracet památky do života, ale především vracet život do památek.*“

Program IOP 5.1 spravovalo ministerstvo kultury od roku 2007 do roku 2013 a za tu dobu rozdělilo téměř 3 mld. Kč celkem dvaceti projektům, z čehož 2,44 mld. Kč bylo vyplaceno ze strukturálních fondů a 431 miliónů ze státního rozpočtu. Do roku 2013 byly dokončeny tři projekty, a to vila Tugendhat (s rozpočtem 156 mil. Kč), „Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice“ (s rozpočtem 500 mil. Kč) a „Národní centrum fotografie a dílna tapisérií v Jindřichově Hradci“ (s rozpočtem 154 mil. Kč).

Národní památkový ústav, největší příspěvková organizace MK ČR, ve své činnosti spojuje výkon odborné památkové péče, vědecko-výzkumné úkoly, metodickou a vzdělávací činnost, ale také

správu více než 100 státních hradů, zámků a dalších typů památek, které patří k nejvýznamnější součásti nemovitého památkového fondu ČR. Právě na pět ze spravovaných památek v tuto dobu probíhá vzorová stavební obnova a adaptace na budoucí využití – celkově za 1 370 milionů Kč.

„Finanční podpora programů IOP na obnovu památek znamená pro naše kulturní dědictví velkou příležitost; umožnila realizovat vzorovou obnovu několika velice významných památek a vyzkoušet při tom postupy, jež bude možné využívat v budoucnu. Stavební a restaurátorská obnova je však jen jednou částí přínosu – druhou je využití potenciálu památky k rozvoji aktivit relevantních v daném místě – jednou věnovaných kulturní krajině, jindy farmakologické tradici či památkám zahradní architektury. Každý z projektů nese jiný význam a společně pomohou pokrýt část problematiky, které zatím nebyla věnována dostatečná pozornost“ uvedla generální ředitelka NPÚ Naďa Goryczková.

První víkend v září byla dokončena a slavnostně představena obnova Květné zahrady v Kroměříži, jedna ze stěžejních částí projektu **Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži (celková výše dotace na projekt činí 336 467 204 Kč, celkové náklady pak budou 356 150 000 Kč)**. Projekt obnáší vytvoření Národního centra zahradní kultury a vzorovou obnovu zahrad s tím spojených, a jeho realizace znamená jednak přelomový počín památkové obnovy zahradních děl u nás, jednak doklad schopnosti Národního památkového ústavu čerpat a s kvalitním výsledkem využít finance z evropských fondů. Realizace projektu sestává ze série stavebních a zahradních úprav – obnovy Podzámecké zahrady a zahradnictví, vybudování vstupní expozice v arcibiskupském zámku, vzorové obnovy Květné zahrady (vytvořené pro jednoho z nejvýznamnějších církevních představitelů na konci 17. století jako špičkové dílo propojující umělecké obory s botanickou znalostí) s prvky jako je králičí kopec, pomerančová zahrada, a pstruží rybníky. V roce 2015 budou spuštěny navazující části projektu – metodická práce a programy pro veřejnost.

K závěru se blíží také projekt **Kuks – Granátové jablko. Celková výše dotace činí 440 082 059 Kč, celkové náklady projektu pak 453 348 434 Kč**. Jeho podstatou je vzorová památková obnova areálu Hospitalu Kuks (unikátního barokního komplexu F. A. hraběte Šporka s výjimečně kvalitní sochařskou výzdobou M. B. Brauna a komponovanou barokní krajinou) a jeho adaptace na kulturní a edukační využití. Stavební práce, které započaly v květnu 2010, jsou v závěrečné fázi – na listopad 2014 je plánováno jejich ukončení. Během práce na projektu prošel Hospital komplexní obnovou, jejíž součástí jsou restaurátorské práce na nástěnných malbách – v první řadě tzv. Tancích smrti, 52 výjevech, které znázorňují Smrt, jak si přichází pro nejrozumnější představitele své doby. Součástí obnovy areálu je však i rehabilitace zahrady. Projekt bude pokračovat přípravou navazujících aktivit: činnosti edukačního centra s výukovými programy (předpokládá se 17 specializovaných bloků, 9 partnerů, 41 edukačních programů), věnovaných farmacii, historii, památkové péči a environmentální problematice.

První třetina roku 2015 bude věnována dokončování projektu **Schola naturalis**, jehož podstatou je revitalizace zámku Veltrusy a následné zřízení výukového centra pro implementaci Evropské úmluvy o krajině. **Celková výše dotace činí 231 569 581, celkové náklady projektu jsou pak 237 593 989 Kč**. Projekt zahájený v lednu roku 2010 má za cíl vzorovou obnovu areálu zámku Veltrusy, tj. staveb a zámeckého parku, kde bude obnoveno tradiční ukázkové hospodaření a ověřovány tradiční hospodářské a zemědělské postupy. V provozu je od jara letošního roku mj. oranžerie a schodiště

hlavní zámecké budovy, probíhají práce na dalších čtených objektech areálu a výsadba historického sadu ovocných stromů z 18. a 19. století.

Pro dokončení komplexní obnovy celého areálu veltruského zámku připravil NPÚ navazující projekt s celkovými výdaji ve výši 111 475 549, **Schola naturalis II. – renesance ferme orné**, jehož záměrem je dokončit obnovu zámku a jeho areálu do podoby podobu okrasného statku, kterou měl v době vlastnictví rodem Chotků. Žádost podal NPÚ v rámci výzvy Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví, vyhlášené 25. dubna 2014.

Ve fázi rozpracování je projekt **Národní centrum divadla a tance**, spočívající ve vybudování experimentálního divadelního komplexu na zámku ve Valticích. Celková výše dotace bude v tomto případě 182 896 408, **celkové náklady na projekt jsou 183 864 608 Kč**. Jádrem projektu je rekonstrukce / výstavba repliky zdejšího pozdně barokního divadla, používané jako experimentální dílna pro tuzemské i zahraniční soubory, a adaptace dalších prostor areálu (zámecké jízdárny, domu zahradníka) pro tvůrčí činnost divadelníků a pro vzdělávání odborné i laické veřejnosti v této oblasti. Stavební práce byly kvůli rozsáhlým archeologickým výzkumům zahájeny v dubnu 2014, ukončení projektu je plánováno na květen 2015. Probíhají stavební úpravy vlastního divadla, renovace historických prvků a restaurování sochařské výzdoby.

Posledním projektem NPÚ, jehož dokončení je plánováno v nejbližších týdnech, je **Centrum obnovy památek architektury 20. století**, který spočívá v ukázkové komplexní obnově areálu vily Stiassni v Brně Pisárkách, vyzkoušení postupů obnovy moderní architektury a vytvoření badatelské a dokumentační platformy pro oblast tzv. architektonické moderny a její památkové ochrany. **Celková výše dotace činí 178 983 478 Kč, celkové náklady na projekt pak 191 483 478 Kč**. Stavební obnova byla zahájena v červnu 2010, dokončuje se v těchto dnech, a poznatky z ní budou zhodnoceny na odborné konferenci konané 11. listopadu 2014, která projekt uzavře. Následně metodické centrum zahájí běžný provoz, tj. činnost zaměřenou zejména na odborně-badatelskou, edukační, poradenskou a konzultační práci v oblasti architektury zejména 1. poloviny 20. století.

Hlavním cílem projektu realizovaného v letech 2009–2014 je technicky rehabilitovat a optimálně využít národní kulturní památku, areál bývalého cisterciáckého **kláštera v Plasích** a tím využít potenciálu tohoto významného kulturního dědictví. **Celková výše dotace činí 333 782 888 Kč a celkové náklady na projekt jsou 392 685 751 Kč**. Cíle bude dosaženo realizací vzorové obnovy podstatné části této památky a jejím využitím pro poskytování odborných veřejných služeb v oblasti péče o nemovité kulturní dědictví – prezentace autentických předmětů historického stavitelství v rámci studijního depozitáře (referenční sbírky) a vytvoření podmínek pro řadu aktivit v oblasti popularizace stavitelského dědictví, primárního a dalšího vzdělávání, vědy a výzkumu. To vše pod záštitou nové odborné instituce – Centra stavitelského dědictví (CSD) jako součásti Národního technického muzea (NTM).

Ukázkou projektů, které rovněž pomáhají zachovat kulturní dědictví, je realizace Kanonie premonstrátů Teplá, která má za cíl zachránit **klášter Teplá**. Záchrana stojí na dvou základních pilířích. Prvním je realizace vzorové stavební a restaurátorské obnovy vybraných částí kláštera, druhým pilířem je dlouhodobě udržitelné a funkční využití kláštera.

Dotace ve výši 500 milionů Kč byla Kanonii premonstrátů v Teplé přidělena v prosinci 2009, do dnešního dne bylo proinvestováno 320 milionů Kč.

Projekt si k obnově vybral nejhodnotnější a na obnovu nejnáročnější části kláštera – prelaturu a konvent. Proto je realizace (která obnovuje odvodnění, štolové systémy, řeší podzemní vody, historické ventilační systémy, statiku historických konstrukcí, restaurování, ale i energetiku projektu) náročná a zahrnuje jak tradiční, tak nejmodernější technologické přístupy.

Ve spolupráci s partnery projektu nabídne Kanonie premonstrátů Teplá od 1. 7. 2015 nejen partnerům, ale i veřejnosti obnovené prostory kláštera pro kulturní a vzdělávací aktivity. Realizace projektu bude ukončena závěrečnou konferencí, která proběhne v pátek 19. 6. 2015.

„Ačkoliv je rekonstrukce technicky extrémně náročná, ty nejzásadnější problémy projektu spočívají v upravovaných dotačních podmínkách, které v kombinaci s náročnými kontrolami vytvářejí velice složité prostředí pro řízení projektů,“ uvedl vedoucí projektu.

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Jana Tichá, tisková mluvčí NPÚ, 724 511 225, ticha.jana@npu.cz

Helena Markusová, tisková mluvčí MK ČR, 702 010 461, helenamarkusova@mkcr.cz